

N:o 152.

Af herr **A. Kihlberg**, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande åtgärder för en verksammare inspektion öfver folkundervisningen.*

Om man ock icke kan förneka, det folkskoleinspektionen, sådan den nu är ordnad, haft ett fördelaktigt inflytande på utvecklingen af folkskoleväsendet i vårt land, vågar jag dock tro, att på det utvecklingsstadium folkskolan nu står är en omorganisation af folkskoleinspektionen af behovet påkallad. Allmänt förspörjes klagan deröfver, att ifrågavarande inspektion, i hvad den rörer sjelfva undervisningen i skolan, icke är tillfredsställande. Hittills hafva inspektörerna hufvudsakligen tagit till uppgift att vaka öfver det vederbörande församlingar och skolråd gjort sin skyldighet i afseende på anskaffning af skollokaler och materiel samt att insamla statistiska uppgifter. Numera äro skollokaler och skolmateriel i allmänhet i tillfredsställande skick, och kommunerna hafva för ordnande af sitt folkskoleväsende visat en berömvärd offervillighet. Tiden kan därför vara inne, då folkskoleinspektionen bör rigtas på sjelfva undervisningen och organiseras med hänsigt dertill. Om inspektören har tid och tillfälle att följa undervisningens gång i skolan så att säga i hvardagslag, skall han bättre än nu är fallet komma i tillfälle att lära känna lärarens eller lärarinnans duglighet. Han skall blifva i tillfälle att lemna råd och ledning åt den oerfarne, nyss från seminariet utgångne och egga den mindre nitiske samt sjelf öka sin egen erfarenhet om huru folkskoleundervisningen för att gifva ett godt resultat bör ordnas. Men för att åstadkomma en verksam inspektion i nyssberörda syfte torde vara nödigt att till folkskoleinspektörer förordnas äfven sådana personer, som visat sig innehafva pedagogiska insigter och på personlig erfarenhet grundad kännedom om folkundervisningen, äfvensom att dessa få uteslutande

egna sig åt sitt viktiga uppdrag och icke, såsom nu i de flesta fall är händelsen, sköta detta sitt kall som bisyssla vid sidan af en annan viktig embetsbefattning, som tager deras mesta tid och bästa krafter i anspråk så, att endast en och annan dag, ryckvis och utan plan, återstår att egna åt inspektionen, hvilken därför måste forceras för att flere, ofta från hvarandra aflägsset belägna skolor på en dag skola medhinnas. Det vore därför önskvärdt, om sådana bestämmelser i regel kunde göras gällande, att folkskoleinspektör som innehar annan embetsbefattning vore skyldig och berättigad till tjänstledighet från denna sistnämnda befattning under den tid han är folkskoleinspektör, åtminstone under de månader af året undervisningen i folkskolorna vanligen pågår. Äfven i andra afseenden är säkerligen omorganisation af folkskoleinspektionen behöflig för att uppnå det omordade syftet, ehuru meningarna om sättet kunna vara mycket delade. Detta framgår ock af statsutskottets utlåtande vid 1890 års riksdag och den deröfver förda diskussionen i Riksdagens båda kamrar med anledning af min då i Andra Kammaren afgifna motion (N:o 26).

Hänvisande för öfrigt till hvad jag i nyssnämnda motion anfört såväl som till statsutskottets yttrande om motionens syfte, vågar jag ånyo draga denna fråga under Riksdagens pröfning och föreslår,

att Riksdagen må i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, hvilka åtgärder böra vidtagas för åstadkommande af en mera verksam och tillfredsställande inspektion öfver folkundervisningen.

Om remiss till tillfälligt utskott anhålles.

Stockholm den 21 februari 1894.

Alfred Kihlberg,
från Upsala län.

Häruti instämma:

Jan Eliasson.

K. E. Holmgren.

L. P. Mallmin.